

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2021-21

12.1.2021

Fremtind Forsikring AS

Næringsliv

Tyveri – brudd på sikkerhetsforskrift – tilstrekkelig fremhevet i forsikringsbeviset, jf. fal. § 2-2.

Sikrede virksomhet drev butikkhandel med klær. Den 16.7.19 ble sikredes hovedlager utsatt for innbrudd, og det ble stjålet varer til en verdi av kr 1 536 212. Selskapet utbetalte erstatning, men foretok en avkortning på 70 % under henvisning til at sikrede hadde brutt sikkerhetsforskrifter om innbruddsikring, jf. fal. § 4-8. Selskapet la på bakgrunn av det som fremkom i politianmeldelsen i saken til grunn at sikrede både hadde unnlatt å skru på alarmen og latt to vinduer stå åpne. Sikrede anførte at sikkerhetsforskriftene ikke var tilstrekkelig fremhevet i forsikringsbeviset, og at selskapet derfor var avskåret fra å påberope brudd på disse som grunnlag for avkortning, jf. fal. § 2-2. Sikrede anførte videre at vilkårene for avkortning etter fal. § 4-8 uansett ikke var oppfylt, idet sikrede ikke var mer enn lite å legge til last og det heller ikke forelå årsakssammenheng mellom et eventuelt brudd på sikkerhetsforskriftene og tyveriet. Nemnda kom til at den stikkordsmessige gjengivelsen i forsikringsbeviset var for kortfattet til å tilfredsstille kravene i fal. § 2-2 første ledd (c).

ANTATT ØKONOMISK OMFANG: kr 1 536 212

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om dekning for tyveri og spørsmål om selskapet kan avkorte i erstatningen pga. brudd på sikkerhetsforskrifter, jf. fal. § 4-8.

Sikrede har eiendelsforsikring med "Forsikringsbevis Eiendeler" gjeldende fra 3.7.19 til 15.9.19.

Forsikringsbeviset s. 3 sier at:

Det er gitt sikkerhetsrabatt for

Sikring innbruddsalarmanlegg Ja, se vilkår NBK-102.119.001 s. 18.

Samme side inneholder en tabell med følgende kolonner:

Spesielle særvilkår og sikkerhetsforskrifter som gjelder ---- --Vilkårs id -----Side

hvor det i første rad er angitt:

Sikring innbrudd beskyttelsesklasse B1 ---- NBK-102.801.002 ---- 16.

Forsikringsbeviset s. 4 har videre et avsnitt om sikkerhetsforskrifter:

Sikkerhetsforskrifter, jf. forsikringsavtaleloven § 4-8

Sikkerhetsforskriftene skal forebygge faren for eller begrense omfanget av skader. Har sikrede forsømt å overholde, eller å påse at det blir overholdt, kan selskapets ansvar settes ned eller falle bort.

Deretter følger en ny tabell med "Øvrige sikkerhetsforskrifter som gjelder".

Vilkårspkt. 2 inntatt på side 17 i vilkårene for "Sikring innbrudd beskyttelsesklasse B1" fra 1.3.17, lyder slik:

2. Vinduer og glass, inkludert glass i dører

2.1 Vinduer skal være lukket og haspet, eller låst.

2.2 Glass med underkant lavere enn 4 meter over terreng, konstruksjon eller gjenstand som gir adkomst/innklatringsmulighet, skal være festet slik at glasset ikke kan fjernes fra utsiden med lett håndverktøy.

På side 18 er det videre inntatt vilkår for "Sikring innbruddsalarmanlegg" (vilkårs id NBK-102.119-001) av 27.12.12, med følgende bestemmelser:

1. Anlegget må være utført i overensstemmelse med "Regler for automatiske innbruddsalarmanlegg! 1986 eller "Regler for innbruddsalarmanlegg" 1999.

(...)

5. Hvis alarmanlegget helt eller delvis utkoples utover normale perioder skal
 - forsikringstakeren sørge for en annen overvåking der hvor anlegget er utkoplet
 - underrette selskapet når utkoplingen overstiger 72 timer

(...)

Sikrede driver butikkhandel med klær og var utsatt for tyveri fra sitt hovedlager natt til 16.7.19.

Ifølge politianmeldelsen datert 17.7.19 var to av vinduene åpne da politiet kom til stedet, og ett av vinduene ga direkte tilgang til sikredes sitt lagerlokale. Det er videre referert følgende fra samtale med daglig leder H. i anmeldelsen:

... han var den siste som gikk fra lageret kvelden 15.07. Grunnet utgifter a NOK 2000,- per gang, og ca. 10 falske utrykninger de siste 3 månedene, hadde han ikke skrudd på alarmen, da han reiste fra stedet ca. kl. 21:15 kvelden før. (...)

Det fremkommer ellers av anmeldelsen at det var gjort flere opptak gjennom kameraovervåking på stedet, og at "det mest interessante" i politiets øyne var et opptak av et kjøretøy som kjørte inn på området 16.7. kl. 01.04 og dro fra stedet igjen kl. 01.17.

Sikrede sendte inn skademelding 5.8.19. E-postkorrespondanse mellom daglig leder H. og politiet om hvilke varer som var borte og en oversikt over varene med pris ble deretter videresendt til selskapet den 16.8.19.

Sikrede ble på nytt utsatt for innbrudd natt til 3.9.19. "Oppdraget" er i fremlagt anmeldelse beskrevet slik fra politiets side:

Klokken 08.47 fikk vi melding fra operasjonssentralen om å dra til N. 24 hvor det hadde vært innbrudd i løpet av natten. Dette var [sikrede] Y. AS sitt hovedlager hvor de hadde mye dyre merkeklær. Hendelsen skulle være fanget på overvåkningskamera hvor man kunne se tre personer som kom inn gjennom et vindu. Vinduet var skrudd og plombert fra innsiden før innbruddet. Da de kom seg inn gikk de til alarmsentralen og så på den. De var kledd i helhvitt og hadde på seg masker. Tidsstempel på overvåkningen sa at det var klokken 01.32 på natten. [Sikrede] Y. AS hadde alarm fra S. og alarmen var skrudd på i går. Den gikk ikke av ved innbruddet.

Ifølge anmeldelsen gjorde politiet blant annet følgende observasjoner på stedet:

Vinduet som var brutt opp lå i 1. etasje og enkelt å komme seg til utenifra. Vinduet var spikret igjen og festet med vindushemper. Dette var brutt opp og man ser på video at det var der gjerningspersonene kom seg inn og deretter gikk ut. Det var brytemerker etter verktøy i vinduskarmen, formentlig et brekkjern.

Ifølge anmeldelsen fra innbruddet 3.9.19 hadde de ansatte på stedet ikke oppdaget at noe var stjålet.

I forbindelse med at sikredes krav knyttet til innbruddstyveriet i juli ble meldt til utredning, innhentet forsikringsselskapet politidokumentene i saken.

Etter å ha gjennomgått politidokumentene varslet selskapet 16.10.19 om at erstatningen ville bli betydelig avkortet som følge av brudd på sikkerhetsforskriftene pkt. 2 om lukking og hasping eller låsing av vinduer, og pkt. 5 om plikt til å sørge for annen overvåking ved utkopling av alarmanlegget utover normale perioder. Selskapet oppga samtidig at det ville komme tilbake til erstatningsutmålingen når alle dokumenter forelå.

Utredningen resulterte i en avviksrappport 22.10.19, hvor det ble konkludert med at oppførte verdier/priser stemte. Det totale kravet fra sikrede utgjorde ifølge rapporten kr 1 536 212

Sikrede bestred 14.11.19 at det var grunnlag for avkortning og viste til at det var feil at vinduer hadde stått åpne, at manglende utløsning av alarmen skyldtes en feil i konfigureringen av automatisk påslag som sikrede ikke kunne bebreides for, og at tyveriet ikke nødvendigvis ville blitt avverget selv om det automatiske påslaget hadde fungert som det skulle. Det ble vist til at alarmen heller ikke ble utløst ved innbruddsforsøket 3.9.19. Ved skrivet var det lagt med utrykningsrapporter fra vaktelskap S. for perioden fra mai til september 2019 og en sammenstilling over 19 utrykninger som viste gjennomsnittlig utrykningstid på 21 minutter i dette tidsrommet.

Selskapet utbetalte 3.12.19 et forskudd på kr 400 000 til sikrede.

Selskapet foretok ny vurdering av saken 16.12.19 og fastholdt at det var grunnlag for avkortning med i hovedsak samme begrunnelse som tidligere. Selskapet la blant annet til grunn at det var sannsynliggjort at vinduene i lokalet ikke var lukket, og at manglende aktivering av alarmen ikke skyldtes en forglemmelse, men et bevisst valg som følge av kostnader ved flere falske utrykninger i tiden før innbruddet. I tillegg viste selskapet til at sikkerhetsforskrift 2.2 oppstilte særskilte krav til glass med underkant lavere enn fire meter over terreng. Selskapet viste for øvrig til at det var gitt rabatt under forutsetning av at det var installert et alarmanlegg som tilfredsstilte nærmere angitte krav og reiste spørsmål om disse var oppfylt. Etter en totalvurdering fant selskapet å avkorte erstatningsutbetalingen med 70 %.

Saken ble brakt inn for Finansklagenemnda 19.3.20. Med klagen fulgte kopi av korrespondanse 6.7.19 og 7.6.19 mellom vaktelskap S. og daglig leder H. hos sikrede vedrørende utforming av alarmanlegget. Videre ble det lagt frem en statuslogg fra vaktelskap S. som viste at daglig leder H. var blitt kontaktet 78 ganger i perioden fra 13.5.19 til 14.1.20, og at det kontinuerlig hadde gått falske alarmer som følge av feilmontering av sensorene.

Selskapet utbetalte 24.3.20 resterende erstatning for tapte varer med til sammen kr 58 964 og erstatning for fraktkostnader med til sammen kr 23 448.

Sikrede krever dekning for tyveri av varene og avviser at det er grunnlag for avkortning etter fal. § 4-8.

Sikkerhetsforskriftene er ikke tilstrekkelig fremhevet i forsikringsbeviset og kan derfor ikke påberopes av selskapet, jf. fal. § 2-2 andre ledd bokstav c og FinKN-2018-204.

Sikkerhetsforskriften om lukking/hasping/låsing av vinduer var i alle tilfelle ikke brutt. Sikrede hadde både lukket og haspet vinduene i kjelleren. Det ble i forbindelse med innflytting foretatt en større "lukkerunde", noe som kan bekreftes av flere vitner. At noen av kjellervinduene sto åpne dagen etter innbruddet, tyder på at innbruddstvene har brukt verktøy for å ta seg inn gjennom lukkede vinduer, og at vinduene ble brukt for å flytte varer ut av lokalene.

Avkortning kan uansett ikke finne sted, siden sikrede ikke er noe eller bare lite å legge til last, jf. fal. § 4-8. At alarmen ikke ble utløst, skyldtes en feil i konfigureringen av automatisk påslag, som skulle vært aktivert om kvelden kl. 23 for å hindre unødvendige utrykninger som følge av at sensorer i fellesarealene ble utløst. Sikrede har vært i dialog med vaktelskap S. om plasseringen av sensorer i fellesområdene, uten at dette har ført til endringer av plasseringene. Da daglig leder H. forlot lokalene kvelden før innbruddet, la han til grunn at automatisk påslag var installert og ville bli aktivert kl. 23. Det viste seg senere at automatisk påslag ikke var installert, til tross for at sikrede hadde bestilt dette, og at dette først kom på plass i august.

Det er heller ikke årsakssammenheng mellom bruddet og tyveriet. Selv om alarmen hadde vært aktivert, viser innbruddsforsøket 3.9.19 at innbruddstyver kan komme seg inn uten å utløse alarmen, antagelig ved bruk av såkalte "jammere" ifølge vaktelskap S. Innbruddet 16.7.19 ble uansett gjennomført på kun 13 minutter, det vil si vesentlig kortere tid enn vaktelskap S. bruker på sine utrykninger. Ifølge anmeldelsen fra tyveriforsøket i september, kunne man på overvåkingsvideo også se at tre personer som kom seg inn gjennom et vindu som var skrudd og plombert på innsiden.

Selskapet anfører at det foreligger brudd på sikkerhetsforskrifter som gir grunnlag for en avkortning på 70 % etter fal. § 4-8.

Selskapet anfører at det er brudd på sikkerhetsforskriften om låsing av vindu og viser til at politidokumentene ikke har opplysninger som tilsier at vinduet som ga tyvene atkomst ble brutt opp. Vinduet har derfor stått åpent. Det er videre brudd på sikkerhetsforskrift om alarm fordi sikrede valgte ikke å aktivere alarmen som følge av kostnader ved flere falske utrykninger i tiden før innbruddet. Manglende lukking av vindu og manglende aktivering av alarmen rammes av flere sikkerhetsforskrifter, herunder pkt. 5 i de generelle vilkårene og pkt. 2.1 i særvilkårene som gjaldt for sikredes lagerbygning. Det er uklart om alarmanlegget tilfredsstiller de krav som sikkerhetsrabatten sikrede har fått forutsetter, men dette er uansett ikke avgjørende. Det foreligger i alle tilfelle brudd på sikkerhetsforskriftene i pkt. 5 og 2.1.

Det er videre en presumpsjon for årsakssammenheng mellom bruddene og skaden, og sikrede har ikke sannsynliggjort at årsakskravet ikke er oppfylt. Det er så vidt selskapet kan se ikke avklart nøyaktig når innbruddet fant sted, eller hvor lang tid det tok før innbruddstyvene dro fra stedet. En alarm virker i mange sammenhenger også avskrekkende i seg selv, i hvert fall om den aktiveres.

Sikrede er videre mer enn lite å legge til last. I dette tilfellet har daglig leder bevisst unnlatt å aktivere alarmen og i tillegg unnlatt å sørge for at vinduer var forsvarlig lukket. Det fremstår som åpenbart at disse to forholdene innebar en stor risiko for innbrudd. Dette forsterkes av at det åpne vinduet var på bakkeplan og vendte mot et lite beferdet område med begrenset innsyn. Det var videre klær og sko som var lagret i bygningen, det vil si varer som er lett omsettelige, noe som øker risikoen ytterligere.

Selskapet anfører videre at sikkerhetsforskriftene er tilstrekkelig fremhevet i forsikringsbeviset. Ordlyden "fremheve" tilsier at det ikke er krav til at sikkerhetsforskriftene i sin helhet gjengis, jf. også NOU 1987:24 på s. 56 flg. og juridisk teori (Hans Jacob Bull, Forsikringsrett (2008), s. 163 og Trine-Lise Wilhelmsens note 25 i lovkommentarene på Gyldendal Rettsdata). Selskapet finner ytterligere støtte for sitt standpunkt både i FinKN-2013-414, som sekretariatet har vist til, FinKN-2009-109, AKN-2460 og AKN-2455. Loven krever ikke mer enn en slik stikkordsmessig beskrivelse som er gitt i forsikringsbeviset med henvisning til relevant vilkårs-id og angivelse av sidetall for hvor i vilkårene de aktuelle sikkerhetsforskriftene fremgår i fullstendig versjon. Selskapets fremgangsmåte skaper mer oversikt for kunden enn om hele sikkerhetsforskriften tas inn i beviset. I næringsforsikring vil det ofte være en rekke sikkerhetsforskrifter. For øvrig må det stilles enda

strengere krav til en næringsdrivende enn en forbruker hva gjelder eget ansvar for å sette seg inn i innholdet i sin forsikringsavtale.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om selskapet kan avkorte 70 % i erstatningen etter fal. § 4-8, herunder om de aktuelle sikkerhetsforskriftene er tilstrekkelig fremhevet i forsikringsbeviset etter fal. § 2-2.

Nemnda ser først på spørsmålet om sikkerhetsforskriftene er tilstrekkelig fremhevet. Ifølge § 2-2 annet ledd c skal sikkerhetsforskrifter "fremheves" i forsikringsbeviset. Loven angir ikke nærmere hvordan dette skal skje. Ifølge Ot. prp. nr. 49 (1988-89) innebærer ikke "fremhevet" i § 2-2 annet ledd (c) "nødvendigvis at vilkårene må gjengis fullt ut", men "det er en forutsetning at i det minste det sentrale hovedinnhold gjengis". Videre heter det at "det sentrale er at opplysningene i forsikringsbeviset gir klart uttrykk for hvordan sikrede må forholde seg for å være dekket av forsikringen. Med unntak for sikkerhetsforskrifter som nevnt i bokstav c annet punktum er det ikke tilstrekkelig med en ren henvisning til vilkårene" (s. 42). Tidligere nemndspraksis har forstått dette slik at sikkerhetsforskriften må være omtalt med gjengivelse av det sentrale hovedinnholdet slik at sikrede forstår hvordan han skal forholde seg for å være dekket. Dette innebærer at det må tas inn en kort stikkordsmessig beskrivelse av hva den aktuelle bestemmelsen i vilkårene omhandler, jf. f.eks. FinKN-2013-414 og AKN-2417.

Forsikringsbeviset s. 3 sier at:

Det er gitt sikkerhetsrabatt for

Sikring innbruddsalarmanlegg Ja, se vilkår NBK-102.119.001 s. 18.

Samme side inneholder en tabell med følgende kolonner:

Spesielle særvilkår og sikkerhetsforskrifter som gjelder ---- --Vilkårs id -----Side

hvor det i første rad er angitt:

Sikring innbrudd beskyttelsesklasse B1 ---- NBK-102.801.002 ---- 16.

Forsikringsbeviset s. 4 har videre et avsnitt om sikkerhetsforskrifter:

Sikkerhetsforskrifter, jf. forsikringsavtaleloven § 4-8

Sikkerhetsforskriftene skal forebygge faren for eller begrense omfanget av skader. Har sikrede forsømt å overholde, eller å påse at det blir overholdt, kan selskapets ansvar settes ned eller falle bort.

Deretter følger en ny tabell med "Øvrige sikkerhetsforskrifter som gjelder".

Vilkårene for "Sikring innbrudd beskyttelsesklasse B1" fra 1.3.17, side 17 vilkårspkt. 2 lyder slik:

2. Vinduer og glass, inkludert glass i dører

2.1 Vinduer skal være lukket og haspet, eller låst.

2.2 Glass med underkant lavere enn 4 meter over terreng, konstruksjon eller gjenstand som gir adkomst/innklatringsmulighet, skal være festet slik at glasset ikke kan fjernes fra utsiden med lett håndverktøy.

Vilkår for "Sikring innbruddsalarmanlegg" (vilkårs id NBK-102.119-001) av 27.12.12, side 18 har videre følgende bestemmelser:

2. Anlegget må være utført i overensstemmelse med "Regler for automatiske innbruddsalarmanlegg! 1986 eller "Regler for innbruddsalarmanlegg" 1999.

(...)

6. Hvis alarmanlegget helt eller delvis utkoples utover normale perioder skal

- forsikringstakeren sørge for en annen overvåking der hvor anlegget er utkoplet
- underrette selskapet når utkoplingen overstiger 72 timer

(...)

Omtalen i forsikringsbeviset er meget kortfattet sammenlignet med forskriftene i vilkårene og særlig omtalen av "Sikring innbrudd beskyttelsesklasse B1" gir liten indikasjon på hva kravet dreier seg om. Forskriftens sentrale hovedinnhold er ikke gjengitt, og omtalen gir ingen beskjed om hva sikrede må gjøre for å være dekket. Det er inntatt en henvisning til sikkerhetsforskriften i vilkårene, men dette er ikke tilstrekkelig hvis ikke det som er gjengitt gir sikrede en klar oppfordring til å sjekke vilkårene. Det fremgår heller ikke om innbruddsikringen i tabellen er noe mer enn krav til alarm som er angitt ovenfor som grunnlag for premierabatt. Nemnda mener den stikkordsmessige gjengivelsen i forsikringsbeviset for innbruddsikring er for kortfattet til å tilfredsstille kravet i fal. § 2-2 første ledd (c).

Det er for øvrig kun henvist til reglene om "Sikring innbruddsalarmanlegg" (vilkårs id NBK-102.119-001), som inneholder bestemmelser om plikten til å iverksette alternative tiltak ved utkopling av alarmanlegget, i listen over forhold som det er "Det er gitt sikkerhetsrabatt for". Verken listen over "Spesielle særvilkår og sikkerhetsforskrifter" eller "Øvrige sikkerhetsforskrifter" inneholder noen henvisning til disse sikkerhetsforskriftene.

Forskriften om innbruddsalarm sier også at:

1. Anlegget må være utført i overensstemmelse med "Regler for automatiske innbruddsalarmanlegg! 1986 eller "Regler for innbruddsalarmanlegg" 1999.

Det er ikke angitt hvem som har gitt disse reglene, og heller ikke angitt hvor sikrede kan få dem.

Ifølge fal. § 2-2 andre ledd bokstav c skal selskapet i forsikringsbeviset opplyse om "hvilke sikkerhetsforskrifter det har fastsatt. Selskapet kan henvise til sikkerhetsforskrift gitt av andre hvis det er rimelig å kreve at forsikringstakeren kjenner til innholdet. I forsikringsbeviset skal det opplyses at selskapet på forespørsel vil gi forsikringstakeren et eksemplar av den forskriften det er henvist til." Forsikringsbeviset inneholder ikke denne informasjonen. Heller ikke denne forskriften er derfor angitt på foreskrevne måte.

Det følger av fal. § 2-2 siste ledd at dersom selskapet har forsømt sin plikt til å gi informasjon i samsvar med bl.a. annet ledd bokstav c, kan det bare påberope seg vedkommende bestemmelse dersom forsikringstakeren eller sikrede likevel var kjent med vilkåret. Nemnda kan ikke se at dette er dokumentert.

Selskapet kan etter dette ikke påberope seg brudd på sikkerhetsforskriftene.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Sikrede gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Trine Vøien (selskapsrepresentant) og Andreas Pihlstrøm (næringsrepresentant).